

Programmaboekje

April 2012

HOLLANDS REQUIEM

Deutsches Requiem (Brahms) hertaald door Jan Rot

KAMERKOOR VOCOZA
o.l.v. SANNE NIEUWENHUIJSEN

Een Hollands Requiem

U hoort vandaag *Een Hollands Requiem*, de door Jan Rot in het Nederlands hertaalde versie uit 2007 van *Ein deutsches Requiem* (opus 45 uit 1868) van Johannes Brahms (1833-1897). We voeren de versie voor piano à quatre mains uit. Voorafgaand daaraan speelt het pianoduo Martijn en Stefan Blaak de *Ouverture 'Egmont'* van Ludwig van Beethoven.

Hieronder vindt u eerst de algemene verantwoording van Jan Rot op de Nederlandse hertaling, en vervolgens een toelichting op het oorspronkelijke werk van Brahms. Bij de teksten op pagina 5 tot 7 vindt u ook een verdere toelichting van Jan Rot.

Jan Rot over Een Hollands Requiem

De Nederlandse *Mattheuspassie* was nog niet opgenomen of ik dacht al met kloppend hart aan *Ein deutsches Requiem*. Hoewel Brahms met zorg teksten uit de bijbel had gekozen, was het meer een spiritueel dan een religieus gebonden werk. 'Ein menschliches Requiem' had hij het willen noemen. Daarbij had Brahms zelf een uitvoering in Londen opgezet met twee piano's en een Engelse tekst. Een versie in eigentijds Nederlands leek dan ook zeer in de geest van de componist. Brahms schreef geen 'bede voor het zielenheil van een overledene', maar een troostrijk werk over de dood. Ook *Een Hollands Requiem* is geen begrafenismuziek maar vooral een zangstuk voor de overlevenden, de achterblijvers. Ik heb me laten leiden door de muziek, de structuur en de sfeer. Bijna nergens is de tekst letterlijk. 'Want alle vlees, het is als gras, en alle heerlijkheid der mensen is als het gras haar bloemen,' het past en het is zingbaar,

maar mij doet het niets, het voegt niets toe. Dus zijn de lieflijke woningen van Herr Zebaoth, de Heer der Heerscharen, verplaatst naar onze harten, waar de doden voortleven. En de bazuin van het laatste oordeel en de eindoverwinning op de dood, klinkt nu op kleinere schaal: terwijl hier iemand sterft, komt elders een kind ter wereld. Natuurlijk is de structuur nog hetzelfde, als de zevenarmige kandelaar. Lied IV in het midden, II en III spiegelen V en VI. Het laatste woord van VII is weer het eerste van I, als symbool van de kringloop.

Tegenover mijn bureau had ik foto's aan de muur gehangen van mensen die er niet meer zijn, mijn ouders op verlovingsreis, lachende vrienden, tijdloze en vergeten beroemdheden, een onbekende soldaat. En het was of de muziek ze tot leven bracht, of ik ze via de noten aan kon raken. Nog steeds, bij een onverhoedse blik op de partituur schiet ik vol. "Het komt in het Nederlands zo dichtbij," snifte ik eens tegen mijn vrouw, toen ze bezorgd polshoogte kwam nemen. Ik hoop intens dat velen zoiets zullen ervaren en dat *Een Hollands Requiem* een eigen plaats oververt naast het onvolprezen Duitse meesterwerk. (© Jan Rot, augustus 2007)

Eduard v. Hengel over Ein deutsches Requiem

De titel van Brahms' *Ein deutsches Requiem* is misleidend. De tekst is weliswaar Duits, maar is het ook een Requiem? In elk geval niet in zoverre de tekst geen vertaling is van de Latijnse Requiem-mis, de *Missa pro defunctis*. In het negentiende-eeuwse Duitsland bestond een tendens, en niet alleen binnen het protestantisme, om eerbiedwaardige oude teksten die de katholieke kerk nog gebruikte, in Duitse vertaling of herdichting op muziek te zetten, getuige een Duitse versie van Mozarts Requiem of

Schuberts Deutsche Messe. Die traditie volgde Brahms niet; hij refereerde meer aan Schütz' zeventiende-eeuwse *Musikalische Exequien* ('Teutsche Begräbnis-Missa', 1736), een poging tot een protestants equivalent van de Latijnse dodenmis waartoe de beoogde overledene, Prins Heinrich Posthumus von Reuss zelf een aantal bijbelteksten had geselecteerd. Ook Brahms selecteerde teksten uit het Oude en Nieuwe Testament en uit apocriefe boeken die in zijn Luthervertaling voorkwamen (alleen het 'Selig sind die Toten' treffen we ook bij Schütz aan), maar het was niet zijn bedoeling om liturgische muziek te schrijven; hij schreef een religieus werk voor de concertzaal, en plaatste zich daarmee in de traditie van Händels *Messiah* en Beethovens *Missa Solemnis*. Belangrijker nog is dat Brahms' Requiem niet speciaal bedoeld is voor perioden of gelegenheden van dood, rouw, sterven en begraven. Dit Requiem is niet zoals de Requiem-mis een bede voor het zielenheil van een overledene, maar troostmuziek voor allen die geliefden te betreuren hebben en bezorgd zijn om de eindigheid van hun eigen bestaan. Hier is een hooglied van de troost. Hier vinden we geen 'Dies Irae', geen hel en verdoemenis, geen bedreigende apocalyptische perspectieven, maar bemoediging voor treurende en twijfelenden op basis van een bevrijdend en troostrijk vertrouwen in Gods onvoorwaardelijke liefde, en een verzoening met de dood. En ten slotte: Brahms' Requiem 'nach Worten der Heiligen Schrift' is geen specifiek protestantse of zelfs maar christelijke muziek. Christus, zonde en kruis mankeren in de tekst, evenals alle andere dogmatische noties. Hoewel Brahms kerkelijk en met de bijbel was opgevoed had hij zich ontwikkeld tot een religieus maar niet confessioneel geïnteresseerde vrijdenker die toch geen dag buiten de bijbel kon, maar zijn Requiem zag als een humanistische lijdensmeditatie. Het woord 'deutsches' verklaarde Brahms - die ook zeker niet voor een nationalist wilde worden aangezien - graag te willen inwisselen voor 'menschliches'. De bijbel las hij als inspirerende poëtische lite-

ratuur, niet als theologisch document. Dat de woorden 'von nun an' (deel VII) naar Christus' dood verwijzen neemt hij voor lief, zonder daar verder op in te gaan.

Ontstaan

Het monumentale *Deutsches Requiem* beleefde zijn première op Goede Vrijdag 10 april 1868 in de Dom van het Noordduitse Bremen, onder leiding van Brahms zelf. Met zijn lengte van zeventig minuten was het - op dat moment - Brahms' langste compositie, en dat zou het blijven, ook na zijn latere grote symfonieën. En het bleek zijn 'meesterstuk' te zijn, de afronding van lange en moeizame leerjaren waarmee de 35-jarige Brahms, die tot dan toe slechts beperkte bekendheid genoot als klavierleeuw, koördirigent en componist van vocale en kamermuziek, in één klap zijn naam vestigde in de Europese muziekwereld. En waarmee bewaarheid werd wat zijn mentor Robert Schumann al in 1853 over de toen 20-jarige Brahms formuleerde: dat we hier met een groot en veelbelovend talent te doen hebben. Dat Schumann al in zijn Projektbuch het ontwerp voor een 'deutsches Requiem' noteerde wist Brahms trouwens nog niet toen hij het componeerde. Schumanns dood in een inrichting (1856), twee jaar na zijn zelfmoordpoging in de Rijn, heeft Brahms sterk aangegrepen, en mede tot het *Deutsches Requiem* geïnspireerd. In 1861 blijkt hij de teksten al verzameld te hebben, maar de compositie komt pas echt op gang na de dood van zijn moeder in 1865. Twee jaar later is het werk gereed, maar in het katholieke Wenen volstaat men - tijdens een Schubert-herdenking op 1 december 1867 - met een uitvoering van de eerste drie delen, uit angst het publiek te overbelasten met het werk van deze zwaartillende Noorduitser; het stuk wordt op gejoel en gesis onthaald, zonder dat Brahms daarvan erg onder de indruk is. Na de pauze wordt *Rosamunde* van Schubert gespeeld. De Goede-Vrijdaguitvoering in Bremen, voor een publiek van 2500 personen, wordt daarentegen een groot succes, en moet

**U wordt vriendelijk verzocht
uw MOBIELE TELEFOON uit te schakelen**

drie weken later worden herhaald. Het *Deutsches Requiem* omvat dan trouwens nog maar zes delen en heeft alleen een baritonsolist; het latere deel V, met de sopraansolo, ontbreekt nog. Aan de uitvoering gaat bovendien een discussie met het kerkbestuur vooraf, dat het ontbreken van Christus' kruisdood in het stuk onaanvaardbaar acht; na deel III wordt het stuk daarom onderbroken voor een uitvoering van de sopraanaria 'Ich weiss daß mein Erlöser lebt' uit Händels *Messiah*. Wellicht dat deze sopraansolo Brahms inspireerde tot zijn toevoeging 'In Gedanken an die Mutter', waarmee hij niet alleen een vrouwelijke solist introduceerde maar ook de hele architectuur in evenwicht bracht. Brahms draagt het werk op aan de nagedachtenis van zijn moeder en Robert Schumann. 18 februari 1869 wordt in het Leipziger Gewandhaus o.l.v. Carl Reinecke voor het eerst de definitieve versie uitgevoerd. De volgende tien jaren wordt het stuk in Europa zeker honderd keer uitgevoerd. Het zevendelige *Deutsches Requiem* is fraai symmetrisch opgebouwd rond het vierde deel, een idyllische schets van het Koninkrijk Gods. De hoekdelen I en VII, twee zaligsprekingen, verwijzen naar elkaar, in tekst, muziek en sfeer: 'Selig sind die da Leid tragen', respectievelijk 'Selig sind die Toten'. Het verstilte middendeel wordt geflankeerd door twee delen (III en V) waarin telkens één solist optreedt; de bariton treedt ook op in deel VI maar in een veel ondergeschikter rol. De delen III en V hebben met elkaar gemeen dat zij vanuit het perspectief van de individuele mens zijn gedacht, de delen II en VI zijn daartegenover algemener van aard, het zijn de meest dramatische delen, met grote contrasten tussen pijn en vreugde, lijden en troost; zij eindigen beide met eclatante, jubelende fuga's waarin de romanticus, de classicus en de Bachbewonderaar in Brahms elkaar de hand reiken. Dit formeel symmetrische karakter staat trouwens een doorgaande, vooruitwijzende dynamiek niet in de weg:

terwijl de eerste delen 's mensen vergankelijkheid behandelen, openen de laatste delen het troostvolle uitzicht op eeuwig leven. De 'Seligkeit' c.q. bijzendwaardigheid van de doden uit deel VII vormt de troost voor de lijdenden uit deel I.

Londense versie

De oorspronkelijke versie van het *Deutsches Requiem* vergt een enorme orkestbezetting: behalve strijkers en dubbel bezette fluiten, hobo's, klarinetten, trompetten en fagotten zijn er vier hoorns voorgeschreven, drie trombones, een tuba, een contrafagot, een harp, pauken en ad libitum een orgel. Maar reeds in januari 1869 voltooide Brahms op verzoek van zijn uitgever een versie waarin het orkest is vervangen door piano à quatre mains. Deze versie beleefde zijn première in London, op 10 juli 1871 en heet daarom sindsdien de 'Londense versie'; daarin werd overigens ook een Engelse tekst gebruikt. Deze reductie tot kamermuzikale proporties door de componist zelf is niet verbaasd. Er bestond in de burgerlijke salons van de negentiende eeuw een grote behoefte aan quatre-mainsversies van symfonisch werk; zo'n versie versnelde de verspreiding en vergrootte de bekendheid ervan. Daar komt bij dat Brahms toch al vanuit de piano dacht en componeerde. Niet alleen was het tweede deel van zijn Requiem aanvankelijk ontstaan als sonate voor twee piano's, diverse andere van zijn orkestwerken (zoals de Hongaarse dansen en de Haydn-varianten) zijn oorspronkelijk voor twee pianisten geschreven en pas later georkestreerd. De piano-versie is daardoor geen bleek aftreksel van het origineel maar een zelfstandige, meer intieme compositie waarin de tekst en het koor prominenter zijn, de polyfone vocale lijnen helderder en de harmonieën herkenbaarder worden. De tekstexpressie en de religieuze betekenis komen daardoor beter tot hun recht. (© Eduard van Hengel, 2005)

Een Hollands Requiem

Toelichting op de delen door Jan Rot

I. Koor

Levend zijn, is de pijn dragen
Die je eerst nog ontroostbaar maakte
Wie hun tranen laten
Vullen de eerste leegte
Zij geven toe en rouwen
En rapen zich weer samen
En komen tot leven
En zingen bij hun graven
Levend zijn, is de pijn dragen
Die je eerst nog ontroostbaar maakte
Die je eerst nog ontroostbaar liet zijn

II. We zien de kist, begeleid door een dodenmars. Het koor bezingt de rauwe realiteit hoe een leven wordt weggemaaid. Eerst berustend, dan opstandig. Het intermezzo voorspelt hoe, met het verstryken van de seizoenen, pijn en woede weg zullen ebben, maar het is een schrale troost en het koor valt terug in de mars, nu met het beeld van de mensheid als een eeuwenoude boom, die ook volgend jaar in bloei staat, maar zonder de bladeren van nu. Ook hier voelt de herhaling als protest, maar dan neemt het stuk een triomfantelijke wending, weg van het verval. Want iemands einde, het levenloze lichaam in de kist is niet wat ons zal blijven. De vreugde iemand te hebben gekend, zal winnen van het verdriet diegene te hebben verloren.

Vrede.

I. De achterblijvers worden aangemoedigd diep te gaan, en met de tranen de leegte vullen. Want pas wie de dood van nabij heeft meegemaakt, weet wat leven is en kan leren leven met de dood.

II. Koor

Van vlees en bloed tot stof en as
Van lijf dat liefheeft, leeft en lacht
Tot lijk bekranst met bloemen
De krans zal verdorren
Als de bloemen morgen hangen
En ben je verdrietig, lieve vrienden
Denk aan de slijttijd van pijn
Eerst is het maandenlang winter
En het bruisende hart bevroren
Je telt verdrietig je tranen
Tot ze vermengen
Met lenteregen, met zomerregen
Nog steeds verdrietig...
Van vuur en vlam in zak en as
De Mens een levensboom en wij
Eén jaar haar blad en bloemen
De boom zal weer bloeien
Al zijn blad en bloem vervangen
Dat is niet wat ons bijblijft
Bijblijft in eeuwigheid...
Zoete zomers vol geluk
Reizen, wijze woorden
Duizend dingen, duizend dingen
Komen weer boven
Vrede, eeuwige vrede
Zo leven onze doden voort
Vrede, nee, vreugde
Zal je overspoelen
Waar wee en woede
Weer weg ebben
Zoete zomers vol geluk
Reizen, wijze woorden
Duizend dingen, duizend dingen
Komen weer boven
Vrede, eeuwige vrede
Zo leven onze doden voort
Zo leven onze doden door

III. Koor met bariton solo

Vaak vraag ik mij af
Is mijn einde onvermijdelijk?
Zal mijn leven voorbij zijn
Als ik de geest geef?
Stel nou, ik word honderd
Wie weet ben ik dan bereid
Wordt het morgen
Sterf ik vóór mijn tijd
Vaak vraag ik mij af
Hoe oneindig is mijn eindigheid
Zal mijn leven voorbij zijn
Als ik de geest geef?
Jaloersmakend zijn alle mensen
Die zelfverzekerd leven
Hun hang naar het licht
Kent geen schaduw
En wat een wetenschapper zegt
Dat staat daar buiten
Zij weten, zonder bewijs
Van het paradijs
Maar ik?
Hoe moet ik me troosten?
Al hoop ik op niets:
De gestorven zielen vormen één
geheel
En dood noch doem doen daar aan af

III. De bariton maakt zich zorgen over zijn eigen sterfelijkheid. Hij mist het vooruitzicht van mensen die geloven in een hiernamaals. En stel dat je te jong wegvalt! Maar ook al wacht alleen het grote niets, het besef onderdeel te zijn van de geschiedenis, de menselijke geest is toch iets wat groter is dan wijzelf, en waarom zou je met een al te cynische kijk– dood en doem – aan dat spirituele idee afbreuk doen.

IV. Koor

Hoe heerlijk is de herinnering
Hier binnenin
Waar nog lente
Verlangen en liefde leeft
Vrij van tijd, spijt en berouw
Hun hart en ziel en geestesvuur
Geven de levenden zin
Hoe heerlijk is de herinnering
Hier binnenin
Vrij zijn zij
Die in onze harten wonen
Daar zingen zij levenslang
Zij zingen daar levenslang
Hoe heerlijk is de herinnering

IV. 'In liefdevolle herinnering' lees je op vele graven, en die geruststellende gedachte is het symmetrische hart van het Requiem. Onze harten als het paradijs waar de doden wonen in hun mooiste herinnering. 'Het Koninkrijk is in u lieden,' heb ik altijd de mooiste zin van Jezus gevonden.

V. Koor met sopraansolo

U ziet nu diep verdriet
Diep verdriet
Later, later
Zal ik u zeker weerzien
En deze dag breng ik vrede
En deze vrede zal niemand u
ontnemen
Ik zal u troosten
Ik zal u als een moeder troosten
Moeder Aarde
Ziet eindigheid als kleinigheid
Leven en lijden voorbij
Laat van een groot geheel deel zijn
Ik zal u troosten
Ik zal u zeker weerzien

Deel VI correspondeert met deel II. De dood is een desillusie, beaamt de bariton het eerder bezongen lijk bekranst met bloemen. Maar elk einde is een nieuw begin. Het leven gaat letterlijk door, en wat stelt de dood in wezen voor zolang er steeds nieuw leven komt? Met de dood sterft ook de angst voor de dood. In een drama op toneel valt na de dood van de hoofdpersoon het doek, maar in het echte leven is er onmiddellijk weer het feest van een geboorte elders. De spetterende fuga aan het slot geeft de achterblijvers de moed om door te gaan. Geloof in hoop en liefde en kracht. Geen dood zonder leven, en geen leven zonder dood.

VII. Koor

Levend zijn de doden
Zolang wij hen herdenken
Voor altijd
Ja, de geest spreekt
Laat ons zwijgen van dood en drama
Want wie we waren geven wij niet mee
Levend zijn de doden
Aan wie wij blijven denken
Levend zijn de doden
Zolang wij hen herdenken
Levend zijn de doden
Zolang wij leven en hen herdenken

Tekst: Jan Rot

V. Het is of wij getuige zijn van een sterfgeval, iemand wordt weggenomen. Maar het is niet Magere Hein, het geraamte met de zeis, dat ons toezingt, maar de dood als een zachte verlosser, Moeder Aarde, die zich op een dag ook over ons zal ontfermen. 'Ik zal u zeker weerzien,' zingt de sopraan. 'Ik zal u als een moeder troosten,' verzekert het koor. En zelfs voor de bariton van III klinkt de 'eeuwige vrede' dan niet meer als bedreiging.

VI. Koor met bariton solo

Niemand van ons hier
Heeft de eeuwige jeugd
Sterker, als eerstvolgende sterven wij
Vrienden, de dood is een desillusie
De aarde blijft doodgewoon draaien
Terwijl er elders baby's geboren worden
Maar met jouw laatste adem
Je laatste ogenblik
Kraait een kind de eerste victorie
Laat ze hier de victorie vieren
Waar ze daar de dode opgebaard zien
Onomkeerbaar, onomkeerbaar
Want wij willen volwassen worden
Licht, licht op het nieuwe leven
Het lijk geeft de fakkeldoor
De dood is verslagen in een kind
Dood, waar is je dreiging?
Drama, waar is het doek?
Hoe moet je verder...
Geloof in hoop en liefde en kracht
Er zijn nog zoveel dingen van waarde
En wat nu nog zin heeft
Blijkt als jij het zin geeft
Jouw tijd op aarde

VII. 'Levend zijn...' begint het koor, net als in I, maar nu zonder aarzeling. Want de conclusie is getrokken: Levend zijn de doden, aan wie wij blijven denken.

Toelichting: Jan Rot

Sanne Nieuwenhuijsen

Vanaf september 2008 is Sanne Nieuwenhuijsen de vaste dirigent van Kamerkoor Vocoza.

Sanne Nieuwenhuijsen (1979) begon haar muzikale opleiding op de Kathedrale Koorschool Utrecht. Aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag studeerde ze hoofdvak Koördirectie bij Jos van Veldhoven

Word donateur

Kijkt u met enige jaloezie naar de mensen op de voorste rij, die een gereserveerde plek hebben bij de concerten van Kamerkoor Vocoza?

Goede kans dat u dan nog geen donateur van Vocoza bent. Terwijl het zo eenvoudig is: stort 30 euro of meer op rekening 505 72 19 t.n.v. Vocoza in Amsterdam, en wees ook verzekerd van een goede plek, naast de korting die u op de toegangskarten krijgt.

en Jos Vermunt. Daarnaast volgde ze ook het hoofdvak Solozang bij Sasja Hunnago en Gerda van Zelm. Na haar studie volgde Sanne masterclasses koördirectie bij onder meer Tonu Kaljuste, het Nederlands Kamerkoor en Veljo Tormis.

Sinds 1998 heeft Nieuwenhuijsen als (assistent-)dirigent voor een reeks van gezelschappen gestaan, waaronder het Kathedrale Koor Utrecht, Kamerkoor Venus, het Erasmus Kamerkoor en het Toonkunstkoor Amsterdam. Ook leidt zij diverse projectkoren in Nederland en coacht zij regelmatig (semi-) professionele ensembles. Deelnames aan (internationale) koorfestivals leverden meerdere malen eerste prijzen op met deze ensembles.

Vanaf 2010 is Sanne als dirigent verbonden aan het Muziekinstituut van de Kathedraal Sint Bavo te Haarlem.

Sanne Nieuwenhuijsen is verder werkzaam als zangpedagoog en incidenteel als uitvoerend zangeres, en is moeder van drie kinderen.

Kamerkoor Vocoza

Kamerkoor Vocoza bestaat uit circa dertig geschoolde amateur-zangers, die samen een behoorlijk professioneel niveau weten te bereiken. Vanaf september 2008 staat het koor onder leiding van Sanne Nieuwenhuijsen. Tot die tijd heeft het, onder de bezielende leiding van Ira Spaulding een vaste plaats in het concertleven in de regio Amsterdam / Haarlem verworven. Vocoza brengt gemiddeld twee eigen concertreeksen per jaar, waarbij thematisch opgebouwde programma's en grotere koorwerken elkaar afwisselen.

Vocoza is een afkorting van Vondelpark Concertgebouwbuurt Zangers, en werd opgericht in 1980 door Paul Hameleers. In 1981 nam diens zoon Frank de leiding over. In 1990 nam Ira Spaulding de artistieke leiding over Vocoza. Dit resulteerde in originele en spraakmakende uitvoeringen, met een repertoire dat bijna alle stijlperiodes beslaat. Moderne Amerikaanse koormuziek vormde lange tijd een speerpunt in de programmering. Zo verzorgde Vocoza in juni 2001 de Nederlandse première van zes hedendaagse madrigalen van Morten Lauridsen.

Vocoza bracht geregeld bekende meesterwerken in kleine bezetting. Hoogtepunten in dat opzicht waren Händels *Messiah* in 2001 en een lovend ontvangen *Johannes Passie* in kleine bezetting, met het koor in kwartetten opgesteld.

Vocoza schrikt ook niet terug voor de grote werken in het moderne repertoire. In de lente van 2004 stond moderne muziek op teksten in klassieke talen op het programma, waaronder Igor Stravinsky's *Symphony of Psalms* en Leonard Bernsteins *Chichester Psalms*. Onder leiding van Sanne Nieuwenhuijsen zong het koor o.m. de *Mis in g* van Francis Pou-

lenc, de *Reincarnations* van Samuel Barber en het *Motet voor de kardinaal* van Daan Manneke. Met de bevolgen Nieuwenhuijsen zoekt Vocoza ook naar nieuwe kruisbestuivingen tussen koormuziek, theater en kunst. Een theatera programma met muziek op teksten van Goethe en Shakespeare en dialogen van Hans van Hechten en Vastert van Aardenne werd zeer goed ontvangen.

Nieuwe leden:
Vocoza heeft nog plaats voor een tenor en een bas.
Meer informatie: info@vocoza.nl of 06-29085048 (Marten-Jan Geertsema)

Vanaf september 2012 is Vocoza te zien en te horen in de film *Home* van de internationaal bekende beeldend kunstenaar Guido van der Werve. Een uitgebreid historisch overzicht vindt u op: www.vocoza.nl/historie

Sopranen: Henny Brouwer, Corinna Dästner, Saskia Eelman, Sofie Jansen, Christine de Kam, Diète Sybesma, Joke Scholten, Anna Tómasdóttir en Lianne Verhaar

Alten: Loes Aartsen, Esther Arrindell, Violette Baudet, Ingeborg Bröchele, Olga Hasenack, Geerte de Vos, Renée Weder en Jo-Els van der Woude

Tenoren: Marten Jan Geertsema, Adrien Kuiten, Pieter Nieuwint, Maarten Streekstra, Thomas Kloppenburg en Andrew Fleming

Bassen: Bram Bos, Alexander Orthel, Nicolaas Buitenhuis, Rob Kloppenburg, Berend de Vries Hein Walter en Nico Witteman

---

Jan Rot

Liefde voor muziek en de drang jezelf steeds opnieuw uit te vinden, dat drijft zanger Jan Rot. Na de eerste veertig jaar van zijn leven te hebben vastgelegd in driehonderd eigen liedjes op plaat, duizend columns en drie autobiografische romans is Jan Rot sinds het nieuwe millennium vooral actief als 'zanger en vertaler van meesterwerken'. "Een van de beste, zo niet de beste liedvertaler van ons land" schreef de Telegraaf. Hij vertaalde teksten voor o.a. Rob de Nijs, Anneke Grönloh, Karin Bloemen en Jan Keizer, stond aan de basis van *Di-rect doet Tommy*, en leverde de liedteksten voor *Hair* en de Elvis-musical *All Shook Up*, zijn eerste Van den Ende-musical.

Hij behaalde opvallende successen als vertaler van klassiek in het Nederlands, zoals diverse Mahlerprojecten, werken van Brahms, Schubert en Schumann en natuurlijk de Mattheuspassie van Bach, dé Paashit van 2006. April 2011 verscheen de kloeke bundel *Meesterwerk* met bijna 400 pagina's klassieke muziekteksten in het Nederlands

Jan Rot presenteert zich ook weer meer als soloartiest. In "Ik hou van Jou!" zijn naast vertaalde liefdeshits ook weer autobiografische verhalen en eigen nummers te horen. www.janrot.nl

---

Titia van Heyst

Titia van Heyst (1980) sloot in mei 2007 haar masterstudie af aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag bij Sasja Hunnago. Sindsdien wordt ze gecoacht door Jard van Nes. Tijdens haar masterstudie heeft zij zich gespecialiseerd in de Franse en Duitse liedkunst.

Vanwege haar liefde voor Franse poëzie en kunst uit de fin de siècle/begin 20ste eeuw heeft zij ervoor gekozen af te studeren op de Groupe des Six. Titia vormt een liedduo met pianiste Lineke Lever.

Titia begon haar muzikale opleiding al op jonge leeftijd aan de Kathedrale Koorschool in Utrecht. Vanwege haar kwaliteiten als jonge sopraan werd zij gevraagd als solofairy Peaseblossom in Benjamin Britten's opera *A Midsummer Night's Dream*, een productie van De Nederlandse Opera. Mede hierdoor werd

haar keuze voor een zangcarrière bepaald. Tot haar conservatoriumstudie had Titia zangles bij Erna Spooenberg en volgde masterclasses bij Dame Melvina Major, Meinard Kraak, Elly Ameling en Jard van Nes.

Titia is een veel gevraagd concertzangeres, zo zong zij onder andere Bachs *Johannes Passion*, vele cantates en het *Magnificat*, Haydns *Nelson Messe*, *Ein Deutsches Requiem* van Brahms, *Carmina Burana* van Orff, *Messiah* van Händel, *Stabat Mater* van Pergolesi, *Krönungsmesse* van Mozart en vele andere oratoriumwerken in de grote en kleinere concertzalen en kerken in Nederland. www.titivanheyst.nl

---

Jasper Schweppe

Jasper Schweppe begon zijn opleiding solozang aan het conservatorium van Zwolle. Zijn diploma Uitvoerend Musicus haalde hij aansluitend in 1998 aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag.

Na een aantal jaren als lid van het Groot Omroepkoor maakte hij een overstap naar het Nederlands Kamerkoor, waar hij sinds 2005 is aangesteld als bas.

Jasper heeft altijd het koorzingen met solozingen gecombineerd. Zo wist hij zich te bewamen in veel muziekstijlen. Van het 1000 jaar oude gregoriaans bij het ensemble Hartkeriana naar vroege renaissance polyfonie o.a. bij het Huelgas Ensemble en Egidius Kwartet. Jasper zingt heel graag muziek uit de barok en de vroege barok. Natuurlijk komt J.S. Bach ieder seizoen veelvuldig voorbij, maar vooral componisten als Constantijn Huygens en Claudio Monteverdi hebben zijn voorliefde. De cd *Proba Me Deus* is daar het bewijs van.

Jasper werkte mee aan verschillende operaproducties. Bij het Orkest van de 18e Eeuw o.l.v. Frans Brügger werkte hij mee aan de succesvolle internationale productie *Les Indes Galantes* van Rameau en bij Camerata

Trajectina werkte hij mee aan o.a. *De Zeven Zonden* van Jeronimus Bosch, een succesvolle samenwerking met Gerrit Komrij.

Jasper heeft een speciale voorliefde heeft voor het zingen van liedrepertoire. In Parijs in 1999 won hij de eerste prijs bij het concours Musicora. Hij zong daar Poulenc en Ravel. Sindsdien heeft hij veel recitals gezongen in binnen- en buitenland. In 2010 werd zijn cd *La Bonne Chanson* met liederen van Fauré op tekst van Verlaine in de pers zeer goed ontvangen.

Onlangs heeft Jasper het platenlabel SchweppeStudio opgericht om interessante opnames mogelijk te maken. Een cd met duetten en solostukken van Claudio Monteverdi is daar momenteel in voorbereiding. www.jasperschweppe.nl

Martijn en Stefan Blaak

Het pianoduo Martijn en Stefan Blaak studeerde cum laude af aan de Messiaen Academie bij Fred Oldenburg, en Pierre Ruhlmann. De broers wonnen diverse prijzen, o.a. bij het Prinses Christina Concours, Rotterdamse Pianodriedaagse, de Rotary Jong Talent Prijs, Stichting Jong Muziktalent Nederland en het Concours Modern te Weimar. Het pianoduo Martijn en Stefan Blaak geeft regelmatig concerten in binnen- en buitenland, o.a. in Nederland, Duitsland, Spanje en Italië.

Regelmatig zijn Martijn en Stefan Blaak te gast tijdens internationale festivals, zoals het Grachtenfestival Amsterdam, muziekfestival Aix-en-Provence (Frankrijk), dat live werd uitgezonden door Radio France en "La settimana d'arte di Cecina" in Italië. Naast optredens met verschillende symfonieorkesten maakten ze tevens diverse radio- en t.v.-opnames. Zo waren ze o.a. live te horen in het bekende VPRO-programma "Reiziger in Muziek", waar ze de sonate voor twee piano's en slagwerk van Bela Bartok uitvoerden. Ze speelden de wereldpremières van "Manic Obsessions" van Francis Shaw en "Quadrivium" van David Rowland, dat tevens werd opgenomen door de Westdeutsche en de Bayerische Rundfunk. Martijn en Stefan ontvingen "De Voorzetting", een beurs voor jonge excellerende

musici. Mede in het kader hiervan studeerden zij bij Ton Hartsuiker. Ook speelden zij in "Het Debuut", een concerttournee langs alle grote concertzalen van Nederland, o.a. Het Concertgebouw Amsterdam, De Doelen Rotterdam, Dr. Anton Philipszaal Den Haag en Muziekcentrum Vredenburg Utrecht. Onlangs is hun eerste CD ("Stadium") verschenen met werken voor twee piano's. www.pianoduoblaak.nl

McDonnell Productions BV

is een energiek audio-video productiebedrijf, dat is gespecialiseerd in de vervaardiging van locatieopnamen en concertopnamen. Wij kunnen kwaliteitsopnamen maken voor reproductie op cd, scad, dvd, blu-ray, en in ieder gewenst aantal – al wenst u slechts tien stuks. Daarnaast kunnen we bedrijfspresentaties leveren op ieder formaat, zowel op HD-DVD, DVD, PowerPoint, website, foto, als op ander drukwerk.

We hebben de opnameapparatuur voor alle mogelijke opnamen (op locatie, binnen of buiten). Voor complete producties beschikken we over een goed geoutilleerde ruimte met een prima akoestiek, voorzien van een Yamaha concertvleugel.

Internet: www.mcdclassics.nl – Email: mcd@recordingmedia.nl
Clara van Spaarnwoudestraat 41, 2064 WR Spaarndam
Telefoon: 023 549 0727 – Fax: 023 549 0728

McD®
classics